

Candida spp. laboratoriskās diagnostikas rezultāti

**Solvita Selderiņa, Jeļena Galajeva, Lilija Lužbinska,
Sandra Leja, Gatis Pakarna, Marija Dončaka,
Jeļena Storoženko, Baiba Rozentāle**

*Rīgas Austrumu klīniskā universitātes slimnīca,
stacionārs "Latvijas Infektoloģijas centrs"*

Ievads. *Candida* spp. ir nosacīti patogēna mikroflora, kas nelielā daudzumā ir sastopama cilvēka mutes dobumā, vagīnā, kā arī kuņģa un zarnu traktā. Noteiktos apstākļos savairojoties > 10⁴ KVV/ml, tās var izraisīt kandidozi – biežāk uroģenitālajā sistēmā, uz ādas, mutes dobumā, gremošanas traktā, kā arī ir iespējamās ģeneralizētas formas. Kandidozes laboratoriskai diagnostikai izmanto uzsējuma metodi.

Darba mērķis. Novērtēt *Candida* spp. sastopamību dažādos materiālos, noteikt to skaitu, izmantojot uzsējuma metodi.

Materiāls un metodes. Pētījumā tika izmeklēti visi paraugi, kuri tika mērķtiecīgi nosūtīti laboratorijai izmeklēšanai uz *Candida* spp. Latvijas Infektoloģijas centra pacientiem laikposmā no 2011. līdz 2013. gadam. Izmeklējamais materiāls tika iedalīts vairākās grupās: iztriepe no kakla, mutes dobuma, deguna, ādas, dzimumorgāniem, konjunktīvas, ārējās auss ejas un fēcēm. Identifikācija tika veikta līdz sugai ar uzsējuma metodi, izmantojot hromogēnos agarus (BD CHROMAGAR CANDIDA). Ja bija nepieciešams, tika izmantota automātiskā identifikācijas metode VITEK 2 YST. Katrā pozitīvā paraugā noteica skaitu – koloniju veidojošās vienības mililitrā (KVV/ml).

Rezultāti. Kopā tika izmeklēti 902 paraugi: 2013. gadā – 225, 2012. gadā – 314, bet 2011. gadā – 363. No visiem izmeklētajiem paraugiem 516 (57,21%) bija pozitīvi: 2013. gadā – 148 (65,78%), 2012. gadā – 153 (48,73%), 2011. gadā – 215 (59,29%). Analizējot mikroorganismu skaitu, 10³ KVV/ml tika konstatēts 37% gadījumu, 10⁴ KVV/ml – 20,54%, 10⁵ KVV/ml – 41,68% gadījumu. Tika novērots, ka 2013. gadā, salīdzinot ar iepriekšējiem gadiem, procentuāli palielinājies pozitīvo paraugu skaits, kā arī vairāk tika konstatēti gadījumi ar mikroorganismu skaitu 10⁵ KVV/ml. Visbiežāk tika izdalīta *C. albicans* – 78,48% gadījumu. Pārējos gadījumos tika izdalītas *C. Glabrata* un *C. krusei*. No augšējiem elpceļiem un fēcēm vēl identificēja *C. tropicalis*, *C. kefyr*, *C. famata* un *C. parapsilosis*. 93 gadījumos identifikācija tika veikta VITEK 2 sistēmā. Atbilde tika izsniegta 2.–4. dienā.

Secinājumi. Neskatoties uz paraugu skaita samazināšanos 2013. gadā, pozitīvo paraugu skaits ir pieaudzis, kas varētu liecināt par izmeklējumu mērķtiecīgāku nozīmēšanu. Visvairāk tika izdalīta *C. albicans*, tomēr ir sastopamas ļoti dažādu sugu kandidas, kurām nepieciešama automātiskās identifikācijas sistēmas pielietošana. Vairāk kā pusei gadījumu paraugos noteica nelielu kandidu skaitu. Lai izvērtētu infekcijas esamību vai nēsāšanu, jānosaka mikroorganismu skaits, tāpēc ir jāizmanto uzsējuma metode, kas pieder pie apstiprinošās diagnostikas metodēm. Izmantojot šo metodi, rezultāta iegūšanai ir nepieciešamas 2–4 dienas.